

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VII. Qualiter possit Christus prout Eucharistia videri seu cognosci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

*ma Christi
aut Angelo
per speciale
Dei concurr-
subi: sed non
constat, de
facto in se-
ri.*

cedere ab anima Christi per dotem agitata-
tis, seu per potentiam loco motivam non or-
ganicam : sicut enim per illam potest mo-
vere hostiam, sic videtur cum hostia posse
movere physicè suum corpus; adeoque
conjecturari posse videtur, de facto sic fi-
ri. Unde eadem ratione posset verosimi-
liter Angelus movere corpus Christi, vel
etiam per accidens, ad motum specierum
per contactum virtuosam, sicuti potest lo-
caliter movere & impellere alterum Ange-
lum. Quod quidem facilius est, si dicatur
præsentia localis noviter acquisita seu cau-
sata in corpore Christi sub speciebus esse in
substantia naturalis, suppositâ semel unione
ac præsentia sacramentali ad species, adeo-
que penetratione & modo existendi non
quantitativo. At si dicatur esse supernatu-
ralis in substantia, major est difficultas. Vi-
detur nihilominus anima Christi (idem est
de angelo) habere ad illam, uti ad actus vi-
tales supernaturales, potentiam inchoatam,
speciali auxilio seu concursu Dei supplendâ.
Quod sic tamen de facto concurrat anima
Christi, & non potius ibi modo mortuo se
habeat, non nisi conjecturari potest.

69.
*Corpus
Christi pro-
ut in Eu-
charistia non
potest natu-
raliter alte-
rari à cor-
poribus vi-
cini.*

Dico V. Corpus Christi prout est in hoc
Sacramento non potest naturaliter alterari
à corporibus vicinis; adeoque non potest
ibi crescere, vel minui, vel interfici: nec
vicissim probabiliter potest corpora vicina
alterare. Prima pars intellecta de corpore
Christi glorioso est per se evidens. Intelle-
cta autem de corpore Christi adhuc passibi-
li, quale erat in ultima cœna, est com-
munis Doctorum. Probatur: quia per al-
terationem producuntur qualitates mate-
riales & corporeæ, quæ ex natura sua exi-
gunt modum existendi quantitativum; a-
deoque produci si verecipi nequeunt in cor-
pore Christi, quod in Sacramento existit
modo indivisibili & spirituali.

*Probabiliter
neque eadē
alterare.*

Secunda pars (quæ *Et Scoti dist. 10. q. 7. n. 2.* & aliorum passim) suadetur: quia sicut
corpus & qualitates corporeæ exigunt ex-
tensum modum, ut possint naturaliter exi-
stere, ita eundem videntur exigere, ut pos-
sint naturaliter agere; quia modus agendi
consequitur modum existendi. Quod idem
constat experientiâ, quâ constat corpus
numquam alterare species sacramentales,
neque corpus intra quod recipitur.

70.
*Quamvis
hoc valde
probabiliter
proveniat
solum ex
subtrahio-
ne divini
concurfus
ad occultâ
aum myste-
rium.*

Respondent tamen *Nominales* & alii con-
trarium docentes (quorum opinio hac in
parte non est improbabilis) id supernatu-
raliter impediri ob exercitium nostræ fidei.
Aliunde autem sufficienter non convinci-
tur necessitas existendi quantitativè ad hoc
ut corpus agat; sed videtur ab eo, quod spi-
rituali modo existit, posse manare actio, quæ
corporaliter & extensè recipiatur in pas-
so. Quemadmodum Deus indivisibilis &
spiritualis producit res materiales & divi-
sibiles, & Angelus indivisibilis potest mo-

vere rem divisibilem. Sic igitur videtur
qualitas corporalis, etsi per accidens pe-
netrativè posita, adeoque virtutem habens
unitam, rectè posse (nisi divinitus impe-
diatur) producere calorem divisibilem &
habentem suam connaturalem partium col-
locationem. Positio autem perpetui migra-
culi non videtur hic iphærendo rationi
posse vitari. Neque adeo operosè vitari de-
bet in Mysterio miraculis pleno; quod ip-
sum est miraculorum à Christo patratorem
maximum. Quare hæc *Nominalium* opinio
satis placuit & placet, etsi opposita sit *Scoti*
& communior.

Q U Æ S T I O VII.

*Qualiter possit Christus prout in
Eucharistia videri seu cognosci.*

Dico I. Corpus Christi, prout est in
hoc Sacramento, non potest naturali-
ter videri oculo corporeo. Ita communitè
Doctores contra *Nominales*, qui putant posse
quidem naturaliter videri, tamen re ipsâ
non fieri propter meritum fidei. Probatur:
quia oculus corporeus tendere nequit natu-
raliter in objectum spirituale & inextenso
modo existens; quomodo existit corpus
Christi in Eucharistia. Deinde ad visionem
requiritur illuminatio objecti; quod indivi-
sibiliter existens non potest naturaliter illu-
minari, cum agens naturale non possit natu-
raliter producere effectum inextensum in
ordine ad locum. Adde, quod juxta magis re-
ceptam sententiam corpus Christi indivisi-
biliter existens non possit diffundere in cir-
cumstans medium species visibiles & mate-
riales. Conclusio intelligitur contra illos et-
iam de oculo glorificato: etsi enim hic sit
longè perspicacior oculo mortali; ideoque
possit videre res ex majori distantia; tamen
reposito altiori adjutorio non habet ex suo
statu, quod videre possit corpora inpeden-
ter à conditione naturaliter ad visionem re-
quisitâ; prout est extensio objecti.

Sed major difficultas est, an oculus cor-
poreus possit videre corpus Christi in hoc
Sacramento, saltem de absoluta Dei po-
tentia? Negat *Suarez* & alii. Sed verosimi-
lius affirmat *D. Thomas* & passim *Recentiores*; & communitè refertur *Scoti dist. 10. q. 9.* Probatur: quia corpus Christi in
Sacramento est coloratum, potestque per
Deum illuminari, adeoque habet formalem
rationem objecti corporaliter visibilis. Ne-
que enim refert, quod non sit extensum in
ordine ad locum: cum non satis efficaciter
ostendatur, cur per Deum oculus eleva-
ri nequeat ad videndum objectum suum
indivisibiliter positum.

Dices modus inextensè existendi nequit
videri, utpote extra objectum visûs, Resp.

in primis ultra præsentiam partium corporis Christi in eodem loco frustra fingi modum aliquem positivum: cum sufficiat negatio extensionis, quæ videri non debet, ut videatur res indivisibiliter posita; sed visio fertur in corpus coloratum. Et quamvis esset ibi modus aliquis positivus, posset sine illo videri corpus inextensum, uti sine extensione corpus extensum, sed præcisè corpus coloratum.

DICO II. Corpus Christi ut est in Sacramento potest ab intellectu supernaturaliter & obscure cognosci per fidem; cum ita cognoscant & credant omnes Catholici. Potest item clarè ac supernaturaliter cognosci ab intellectu illuminato per visionem beatificam aut scientiam supernaturaliter infusam; ut etiam constat. Naturaliter tamen non potest clarè cognosci ab intellectu sensibus alligato: cum hic omnem suam cognitionem hauriat à sensibus, qui nullatenus Corpus Christi in Sacramento intuentur: ipsumque dependeat à divina voluntate per solam fidem cognitâ, cuius ex natura rei non potest peti evidens indicium. Nullus denique est effectus sensibilis, ex quo præsentia corporalis Christi possit naturaliter deprehendi.

DICO III. Intellectus nihilominus sensibus alligatus potest Corpus Christi ut est in Sacramento cognoscere naturaliter, sed abstractivè & confusè: cum auditâ institutione & prædicatione hujus mysterii, possit illud quilibet apprehendere, imò fide merè naturali assentiri. Intellectus autem à phantasmate independens, v. g. angelicus, videt ibi in primis naturaliter animâ Christi; utpote quæ ibi est modo suo naturali, id est spirituali. Deinde potest etiâ ipsum corpus Christi naturaliter seu vi suâ etiam clarè intueri, ut docet Scotus, Præpositus & plures alii contra D. Thomam & multos alios. Probat: quia corpus Christi est res materialis, & intrâ limites objecti intellectûs à phantasmate independentis v. g. angelici; adeoque videri potest latens sub speciebus. Et quamvis modus ibi existendi seu præsentia sit supernaturalis in substantia (quod Varii negant, qui à fortiori debent tenere Conclusionem) poterit, eo modo, non visio videri ipsum Corpus, quod est realiter à illo modo distinctum.

Deinde etiam ipsam præsentiam Eucharisticam corporis Christi, etsi supernaturalem, posse naturaliter ab Angelo videri, ex mente Scoti & plurimum aliorum tradidimus in Tractatu de Angelis, quos diximus naturaliter intueri posse etiâ supernaturalia. Quare etsi præsentia Eucharistica sit supra naturâ omnis creaturæ, quia non potest ab agente creato naturaliter produci, secundò quia nullû subjectum supernaturale exigit illam in se habere connaturaliter: non est tamen supra omnem naturæ seu intellectûs naturalis po-

entiam quoad cognosci; neque ex hoc capite desumitur supernaturalitas entis. Quare totum ens creatum præsertim non involvens in obliquo ens increatum, quantumvis sit alioquin supernaturale, est naturaliter proportionatum intellectui angelico aut sensibus non alligato.

QUESTIO VIII.

Quâ actione Corpus & Sanguis Christi ponantur in Sacramento?

DICO I. Actio quâ corpus Christi ponitur in Sacramento est vera conversio substantialis sive transsubstantiatio. Est certum de fide. Et patet ex Florentino supra dicente: *Substantia panis in corpus, & substantia vini in sanguinem convertuntur.* Idem expresse docet Tridentinum sess. 13. c. 4. dicens hanc conversionem convenienter & propriè à sancta Catholica Ecclesia transsubstantiationem esse appellatam. Idem definitum est eadem sess. can. 2. Huc quoque faciunt eæ auctoritates, quæ asserunt destrui substantiam panis & vini, hancque mutari in corpus & sanguinem Christi. Vide dicta supra quæst. 2.

75. Christus ponitur in Sacramento per veram transsubstantiationem.

Declaratur Conclusio ex conditionibus ad conversionem substantialem communiter requisitis. Nâ in primis conversio debet esse inter duas res positivas: quod in præfenti locum habet, cum versetur hæc actio inter panem qui desinit, & corpus quod succedit. Secundò debet terminus à quo simpliciter vel aliquo modo desinere, & terminus ad quem similiter incipere esse. Quod etiam hic locum habet: cum panis absolute desinat, & corpus Christi succedens incipiat esse in Sacramento cum dependentia ad species. Et quamvis simile exemplum in naturalibus non habeamus: cum tamè conversio hæc sit supernaturalis, debet ad similitudinè naturalium explicari, nec per omnia similis in naturalibus requiri. Tertio debet esse cõnexio, saltem moralis, inter desitionem unius termini & incoptionem alterius, idque sub aliquo communi utriusque termino; adeò ut terminus à quo sub isto cõmuni esse desinat, quia terminus ad quem sub eodem succedit. Hoc autem indubiè etiam convenit actioni, quâ Christi corpus ponitur in Sacramento: perseverat enim aliquod commune, scilicet species, sub quibus panis desinenti succedie corpus; ita ut si panis non desineret, corpus non poneretur; & è contrâ si corpus non poneretur, etiam panis non desineret.

Cujus conditiones hæc intervenire declarantur.

Porrò conversio hæc dicitur transsubstantiatio, quasi transitio totalis substantiæ in substantiam, ut rectè Scotus dist. 11. quæst. 1. n. 2. Ceteræ verò conversiones naturales sunt solum transitus ejusdem materiæ primæ ab una forma substantiali ad aliam. In illo autem transitu substantiæ panis in

76. In quo formaliter consistat.